

BIJLAGE BIJ NOTA AAN DE AAN DE VLAAMSE REGERING - Covid-19 en actieplan mentaal welzijn**ACTIEPLAN MENTAAL WELZIJN**

Legende:

- **E/G/R/P:** Eenmalige maatregelen / Gepland beleid – vervroegen groeipad / Recurrente investering / Pro memorie
- **Timing:** Tijdens de crisis en in afloop van de crisis / Na afloop van de crisis

Wat	Doelgroep	Individuegericht/ Populatiegericht	Partners en hoe	Budget uitleg	E/G/R/P	Timing
<p>“Vlaanderen eert, Vlaanderen kijkt vooruit” – applaus</p> <p>“Applaus voor jezelf, respect voor slachtoffers, respect voor iedereen die heeft meegeholpen, samen vooruit”</p> <p>De standaardinstelling van de mens is veerkracht! Er is een grote groep met veel veerkracht, die door de crisis komt met steun van de eigen omgeving.</p> <p>Dat verdient ook waardering.</p> <p>Gezond blijven!</p> <p>Vergelijkbaar met de Warmste Week van de VRT of de Rode neuzen-actie van VTM. Alleen is nu niet het doel geld in te zamelen, wel menselijke verbindingen en draagkracht tot stand te brengen</p>	Universele preventie	populatiegericht	<p>Initiatief Vlaamse regering</p> <p>(onderdeel van een breder verhaal naar relance van economie en samenleving)</p> <p>i.s.m. lokale besturen¹, buurtverenigingen, sociaal-culturele organisaties, jeugdorganisaties, sponsors, ...</p>	Samen met ‘zorgzame buurten’ (cf. infra)	E	T&N
	Selectieve preventie Doelgroep 4: nabestaanden COVID-overledene	populatiegericht	<p>“Slachtoffers met respect voor nabestaanden eren”, in bovenstaand scenario meenemen</p>	Cf. supra	E	T&N
<p>“Vlaanderen eert, Vlaanderen kijkt vooruit” – zorgzame buurten</p> <p>In de Corona-crisis ligt een kans om te investeren in zorgzame buurten, als belangrijke hefboom voor mentaal welzijn en relance van het sociaal en economisch leven.</p> <p><i>Het Regeerakkoord verwijst ook naar zorgzame buurten en het ondersteunen lokale besturen hierin (blz. 75 en 76).</i></p> <p>Corona versterkt het belang van zorgzame buurten nog.</p>	Universele preventie	individuegericht/ populatiegericht	<p>Initiatief Vlaamse regering</p> <p>i.s.m. lokale besturen, buurtverenigingen, sociaal-culturele organisaties, jeugdorganisaties, sponsors, ...</p> <p>Voorbeelden:</p> <p>Informele gezinsondersteuning: tijdelijke versterking informele steun (huistaakbegeleiding, buddyprojecten, ...)</p> <p>‘Kinderen voor kinderen’ – buddynetwerken, projecten tegen eenzaamheid, sport en spel, huiswerk, ...</p>	Samen met ‘applaus’ (cf. supra)	E	T&N
	Selectieve preventie Doelgroep 2: kinderen, jongeren, gezinnen		<p>Proactief getroffen nabestaanden contacteren om een luisterend oor te bieden.</p>			
	Selectieve preventie					

¹ Bij vermelding van lokale besturen beogen we ook steeds de meest efficiënte implementatie in het tweetalig gebied Brussel-hoofdstad (nl. Vlaamse Gemeenschapscommissie)

Wat	Doelgroep	Individugericht/ Populatiegericht	Partners en hoe	Budget uitleg	E/G/R/P	Timing
	Doelgroep 4: nabestaanden COVID- overledene Selectieve preventie Doelgroep 6: ouderen		Proactief ouderen en mensen die alleen wonen contacteren.			
Communicatie rond zelfzorg in geestelijke gezondheidsbevordering	Universele preventie	populatiegericht	Instituut Gezond Leven (coördinatie), Rode Kruis, Steunpunt Geestelijke Gezondheid (Te Gek!?), media, lokale besturen ...	Communicatieplan – budget partners, media en logistiek	E	T
Breed communicatieplan (o.a. tips o.b.v. WHO)	Selectieve preventie Doelgroep 1: zorgverleners	populatiegericht	Rode Kruis, dezorgsam.be	Cf. communicatieplan supra	-	T
	Selectieve preventie Doelgroep 2: kinderen, jongeren, gezinnen	populatiegericht	WATWAT, Rode Kruis (cf. ook acties vanuit plan kwetsbare jongeren (Dalle) meenemen in dit communicatieplan)	Cf. communicatieplan supra	-	T
<i>Ondersteunen laagdrempelige informatie en hulp via telefoon en chat</i>	<i>Universele preventie</i>	<i>individugericht</i>	<i>Awel, 1712, WATWAT, Tele-Onthaal, 1813</i>	<i>Pro memorie - reeds beslist door Vlaamse Regering op 27.03.2020</i>	<i>P</i>	<i>T</i>
We verbinden de 0de en 1^e lijns chatlijnen met een 2^e lijns chatlijn, zodat getrapte doorverwijzing ook mogelijk wordt via chat. (Regeerakkoord: Ook m-health en onlinehulp bouwen we verder uit, zoals de tweedelijns-chatfunctie bij de centra voor geestelijke gezondheidszorg (CGG's)).	Geïndiceerde preventie (beginnende klachten) Doelgroep 0: bevolking	individugericht	Chat-lijn voorzien voor CGG (nog niet beschikbaar) en zo inhaken op bestaande software van andere kanalen) (in de rand ook onderzoeken of koppeling met CLB-chat mogelijk is – eigen software)	Aankoop kwalitatief chat- platform i.f.v. onderlinge verbindingen	E	T&N
“Fit in je hoofd 2.0” versneld uitvoeren , breed implementeren, continuüm preventie – zorg beter realiseren	Universele preventie	populatiegericht	Instituut Gezond Leven, Logo's, lokale besturen, werk, onderwijs...	Bovenop uitvoering lopende beheersovereenkomst	E	T&N
<i>(Regeerakkoord: We maken werk van een kwalitatief preventiebeleid binnen geestelijke gezondheid met bijzondere aandacht voor kinderen, jongeren en ouderen)</i>	Selectieve preventie Doelgroep 2: kinderen, jongeren, gezinnen	populatiegericht	Gezond Leven, verenigingen waar armen het woord nemen, jeugdwerkers, samenlevingsopbouw ...	Cf. supra	-	T&N
	Selectieve preventie Doelgroep 5: mensen met een sociaal- maatschappelijke kwetsbaarheid	populatiegericht	Gezond Leven, verenigingen waar armen het woord nemen, lokale besturen, samenlevingsopbouw ...	Cf. supra	-	T&N
	Selectieve preventie Doelgroep 6: ouderen	populatiegericht	Gezond Leven, ouderenorganisaties, verenigingen waar armen het woord nemen, lokale besturen, samenlevingsopbouw ...	Cf. supra		T&N
Getrapte zorg: gerichte doorverwijzing vanuit 0de en 1^e lijn	Universele preventie	individugericht	Awel, 1712, JAC, CAW, 1813, Tele-Onthaal	Werkafspraken binnen reguliere werking	-	T&N
	Selectieve preventie Doelgroep 1: zorgverleners	individugericht	dezorgsam.be, preventiediensten op het werk, eerstelijnspsychologen e-snelcursus en webinars voor psychosociale ondersteuning van zorg- en hulpverleners	Is lopende vanuit Federale maatregelen (Eerste lijns- psychologie)	-	T&N

Wat	Doelgroep	Individugericht/ Populatiegericht	Partners en hoe	Budget uitleg	E/G/R/P	Timing
Professionele psycho-educatieve sessies – webinars - ... voor zorg- en hulpverleners in de 2 ^e lijn of i.k.v. ondersteuning van huisartsen	Selectieve preventie Doelgroep 1: zorgverleners	individugericht	Gespecialiseerde traumapsychologen	Materiaal ter beschikking stellen – deelnemers begeleiden	E	T&N
Mobiele equipe ‘acuut en ongoing trauma’ Specifieke expertise inzetten om lokaal te ondersteunen, ter aanvulling en ter versterking van reguliere diensten	Selectieve preventie Doelgroep 1: zorgverleners	individugericht	Gespecialiseerde traumapsychologen (train-de-trainer, intervisie) in zorg- en hulpverleningsorganisaties	= Budgetplafond Gemiddelde kostprijs: 750 euro/interventie (±2 sessies per voorziening, 1000 voorzieningen)	E	T&N
Versterken ketenaanpak intrafamiliaal geweld	Geïndiceerde preventie (beginnende klachten) Doelgroep 2: kinderen, jongeren, gezinnen	individugericht	FJC, CAW, Vertrouwenscentra Kindermishandeling, Agentschap Jongerenwelzijn, regionale netwerken geestelijke gezondheidszorg, Justitiehuisen, lokale politie en parket, 1712, nupraatikerover.be (i.s.m. kabinet Demir)	Budget voor aanpak bottlenecks door verhoogde risico’s geweld Te bepalen met netwerkpartners	E	T&N
Proactief opvolgingsconsultatie plannen	Selectieve preventie Doelgroep 3: ontslagen uit COVID-afdeling	individugericht	FOD Volksgezondheid, Domus Medica, huisartsenkringen	Nomenclatuur gefinancierd (Federaal)	-	N
Aanbod rouwbegeleiding , specifieke expertise inzetten om lokaal te ondersteunen, ter aanvulling van reguliere diensten (train-de-trainer, intervisie) in zorg- en hulpverleningsorganisaties	Selectieve preventie Doelgroep 4: nabestaanden COVID-overledene	individugericht	Federatie netwerken palliatieve zorg, huisartsen, geestelijke gezondheidszorg ...	-	E	T&N
Project rond uitgesteld afscheid nemen (creatief, rituelen aanbieden, cultuur)	Selectieve preventie Doelgroep 4: nabestaanden COVID-overledene	Individugericht	Beleidsdomein Cultuur, beleidsdomein Onderwijs Bijv. Via lostenco.be of beyondthespoken.eu i.s.m. Kabinet Jambon , Kabinet Somers en Kabinet Weyts	-	E	N
Sociale contacten met ouderen stimuleren en aanpak uitbreiden naar andere doelgroepen die in isolement leven (psychische kwetsbaren, alleenstaanden met handicap, ...)	Selectieve preventie Doelgroep 6: ouderen	Individugericht	Koning Boudewijnstichting, Vlaamse Ouderenraad, Rode Kruis, Gezond Leven, lokale besturen	-	E	T
Versterken preventieve gezinsondersteuning / Huizen van het Kind Lokale initiatieven zijn gesloten tijdens de quarantaine periode. Bij opstart zal er nood zijn om snel preventief met gezinnen aan de slag te gaan.	Selectieve preventie Doelgroep 2: kinderen, jongeren, gezinnen	Individugericht/ populatiegericht	Diverse lokale actoren – Kind & Gezin Specifieke uitwerking Brussel i.s.m. kabinet Dalle	-	G	N
<i>Uitrol van samenwerkingsverbanden in de jeugdhulp “1 gezin, 1 plan” voor kinderen en jongeren Door Corona zullen de noden aan laagdrempelige rechtstreeks toegankelijk aanbod vanuit jeugdzorg nog stijgen. (Regeerakkoord: De samenwerkingsverbanden één gezin – één plan hebben als doel laagdrempelige, sneller inzetbare en beter afgestemde hulp aan kinderen, jongeren en gezinnen te bieden en dit via één gezinsplan. We willen dit aanbod verder uitbouwen en gebiedsdekkend maken voor heel Vlaanderen.)</i>	<i>Geïndiceerde preventie (beginnende klachten) Doelgroep 0: bevolking</i>	<i>individugericht</i>	<i>Jeugdzorg – versneld uitrollen</i>	<i>Pro memorie – (gepland in 2020)</i>	<i>P</i>	<i>N</i>
Residentiële jeugdzorg staat momenteel 24/24 en 7/7 in vooropvang en begeleiding (scholen zijn dicht/vakantiecampen geannuleerd).	Geïndiceerde preventie (beginnende klachten)	Individugericht	Voorzieningen bijzondere jeugdzorg, Centra Integrale Gezinshulp en CKG’s	Versterking effectief residentiële jeugdzorg (0,1 VTE/10 plaatsen)	G	T&N

Wat	Doelgroep	Individugericht/ Populatiegericht	Partners en hoe	Budget uitleg	E/G/R/P	Timing
Er is geen opnamestop en het vooruitzicht is dat er meer aanmeldingen zullen zijn omdat veel verontrusting tijdens de quarantaine onder de radar blijft. (Regeerakkoord: we verzekeren de zorg voor het personeel dat in de residentiële jeugdhulp werkt en waken erover dat er voldoende mensen gemotiveerd en gekwalificeerd zijn om in de jeugdhulp te werken. – Dat wordt door Corona nog pertinenter!	Doelgroep 1: zorgverleners					
Versterken crisismeldpunten -18 (vraagverheldering, consult, oplossingen zoeken in de eigen context, escaleren naar voorzieningen)	Geïndiceerde preventie (beginnende klachten) Doelgroep 2: kinderen, jongeren, gezinnen	individugericht	Crisisjeugdhulp (CAW, voorzieningen jeugdzorg, ...)	Bovenop 700.000 – (reeds voorzien in 2020)	G	N
Kindreflex uitbreiden naar alle hulpverleners. Omdat veel situaties van huiselijk geweld/kindermishandeling een tijdje onder de radar zullen zijn gebleven, wordt het nog belangrijker dat zoveel mogelijk hulpverleners de kinderreflex kennen en gepast kunnen doorverwijzen. (Regeerakkoord: we breiden de kindreflex uit naar andere sectoren).	Geïndiceerde preventie (beginnende klachten) Doelgroep 2: kinderen, jongeren, gezinnen	individugericht	VECK, Familieplatform Geestelijke Gezondheid	-	G	N
Corona zal impact hebben op welbevingen van jongeren. We zetten in op ontmoeting tussen jongeren en voorzien vroegdetectie en preventie gelinkt aan vrijetijdsaanbod. (Regeerakkoord: We zorgen voor voldoende ontmoetingsplaatsen, ook digitale, en zetten in op de buurtgerichte benadering van de zorg.)	Geïndiceerde preventie (beginnende klachten) Doelgroep 2: kinderen, jongeren, gezinnen	individugericht	Overkophuizen en andere lokale initiatieven, lokale besturen, JAC, jeugdwerk, TEJO	-	G	N
<i>Mobiel aanbod gericht op het creëren van veiligheid in de eigen context bij dreigende uithuisplaatsing. Beleidsnota: In situaties van maatschappelijke noodzaak en gerechtelijke hulpverlening zetten we in op de verankering van Signs of Safety</i>	<i>Zorg-gerelateerde preventie Doelgroep 2: kinderen, jongeren, gezinnen</i>	<i>individugericht</i>	<i>Jeugdzorg (voorzieningen 'bijzondere jeugdzorg' en CKG's</i>	<i>Pro memorie – (gepland in 2020) 50 begeleidingsplaatsen intensieve kortdurende contextbegeleiding voor 50-100 gezinnen op jaarbasis</i>	<i>P</i>	<i>T&N</i>
Versterking laagdrempelige preventieve, outreachende gezinsbegeleiding door jeugd- en welzijnswerker Versterken van eerstelijnszones voor psychosociale bijstand (cf. 'boots on the ground') - versterking psychosociaal aanbod op 1 ^{ste} lijn	Selectieve preventie Doelgroep 5: mensen met een sociaal-maatschappelijke kwetsbaarheid	individugericht	Welzijnswerk en jeugdhulp (i.s.m. Kabinet Dalle)	Inzet extra 0,75 VTE maatschappelijk werker per eerstelijnszone – in te zetten vanuit lokale samenwerking (= 1/110.000 inwoners)	R	N
	Geïndiceerde preventie (beginnende klachten) Doelgroep 0: bevolking	individugericht	CGG, eerstelijnspsychologen, CAW, ...	Inzet extra 0,75 VTE psycholoog per eerstelijnszone (= 1/110.000 inwoners)	R	T&N

Wat	Doelgroep	Individugericht/ Populatiegericht	Partners en hoe	Budget uitleg	E/G/R/P	Timing
Residentiële jeugdzorg staat momenteel 24/24 en 7/7 in vooropvang en begeleiding (scholen zijn dicht/vakantiekampen geannuleerd). Er is geen opnamestop en het vooruitzicht is dat er meer aanmeldingen zullen zijn omdat veel verontrusting tijdens de quarantaine onder de radar blijft.	Geïndiceerde preventie (beginnende klachten) Doelgroep 1: zorgverleners	individugericht	Voorzieningen bijzondere jeugdzorg, Centra Integrale Gezinshulp en CKG's	Bijkomende versterking residentiële jeugdzorg - gekoppeld aan 2.400.000 (gepland beleid)	R	T&N
We anticiperen op een stijgende vraag naar crisisopvang en crisisbegeleiding in de residentiële jeugdzorg.	Zorg-gerelateerde preventie Doelgroep 2: kinderen, jongeren, gezinnen	individugericht	Crisisjeugdhulp (CAW, voorzieningen jeugdzorg, ...)	XX extra plaatsen crisisopvang en crisisbegeleiding in de jeugdzorg (4 + 1 punten)	R	T&N
Gespecialiseerde ambulante zorg versterken om de verergering van ziektebeeld bij mensen met psychische kwetsbaarheid snel te kunnen aanpakken (alle leeftijden). (Regeerakkoord: Voor het psychisch welzijn van de bevolking verhogen we het aanbod in de geestelijke gezondheidszorg zodat we ook hier de wachtlijsten verder kunnen terugdringen en sneller tegemoet kunnen komen aan de zorgvraag.) Gespecialiseerde diagnostiek versterken om de bestaande wachtlijst op dit vlak aan te pakken. (Regeerakkoord: Voor het psychisch welzijn van de bevolking verhogen we het aanbod in de geestelijke gezondheidszorg zodat we ook hier de wachtlijsten verder kunnen terugdringen en sneller tegemoet kunnen komen aan de zorgvraag.)	Zorg-gerelateerde preventie (mensen met ziekte of aandoening) Doelgroep 3: mensen met een psychische kwetsbaarheid	individugericht	CGG-CAR, verslavingszorgcentra o.b.v. prioriteiten in regionale noden Alle leeftijden	-	R	T&N
	Zorg-gerelateerde preventie (mensen met ziekte of aandoening) Doelgroep 3: mensen met een psychische kwetsbaarheid	individugericht	Gespecialiseerde diensten (VAPH, COS, CAR, RCA ...) Alle leeftijden	Achterstand op vlak van diagnostiek inhalen (vgl. vaccinaties) – aanbevelingen onderzoek Steunpunt sneller uitvoeren	R	N
Monitoring van het actieplan met o.a. website zorgenvoormorgen	-	-	-	-	-	-
Opstellen 'crisisplan mentaal welzijn' toekomst	-	-	-	-	-	-